

HEIDEBU

1205-1417

Gotländsk släkt, från gården Hejdeby i Kräklingbo socken, eller från Hejdeby socken. Släkten fanns i Visby senast omkring 1205 och förtyskades genom ingiften under 1200-talets andra hälft. Det är rimligt att tänka sig att medlemmar av densamma snarare räknat sig till stadens tyska än dess gotländska halva från omkring 1300. Säkerligen har flera generationer varit medlemmar i 1200-talets gotländska och kanske även tyska råd i staden. Ännu i 1400-talets början måste medlemmar ha funnits i staden, men möjligen så var den siste den Johannes Haydebuy som 1417 överflyttat till Lübeck (tabell 5).

Wilhelm Koppe menar att släkten är utgången från Haithabu vid Sleswig och hänvisar till att få kontakter med Gotland kan beläggas¹. Han hade dock inte kännedom om Pael Heydebu 1226, eller att släkten *Bagge*, i vilken Bertrams syster var ingift, var av gutniskt ursprung. Bertrams Sleswigkontakter beror sannolikt på att han varit nära befryndad med Bertram Sleswig, vilken ju hade samma dopnamn som han själv och som ju uppenbarligen härstammade från Sleswig.

Tabell 1

PAUEL: Född omkring 1175 i Visby(?). Gotländsk (Visby)köpman 1226 då han jämte Botulf *Blunde* och *Tomas*, å alla gotländska köpmäns vägnar, befriades från avgifter i hela England². Son(?):

NICOLAUS: Född i Visby omkring 1205. Borgare i Visby ca 1230-1265 Son(?):

JOHANNES: Född i Visby omkring 1230. oo 1 med en tyska (med släktförbindelser i Balticum?). oo 2 med N, omgift med Lübeckborgaren Borwin Balke (NStB I 432:10, Joh-Q s 457). Det förefaller inte alltför långsökt att sammankoppla en trolig Johannes/Jon van Heidebu med den troliga borgmästare "Iohannes de Gotlandia", vilken 1286 eller 1287 jämte Lübeck's Herman Schlichtereme var de gemensamma köpmännens förhandlare med hövitsmannen på Reval (HUB I 932) och vilken 1293 5/4 hade 4 marks fordran på Rigaborgarna(?) Johannes Brunswik och Conrad van Gotland (RS 718). Särskilt som släkten har senare intensiva kontakter med Riga och övriga Balticum. Barn(?):

1 **Henrik:** Tabell 2.

Johannes: Tabell 4.

Dotter: Född omkring 1260. oo(?) Herman *Hoved*.

Dotter: Född omkring 1265. oo(?) riddaren Waldemar von Rosen⁶.

2 **Nikles:** Född omkring 1290.

Tideman: Född omkring 1295. Efter faderns död växte han troligen upp hos modern i Lübeck. I denna stad omtalas han som borgare 1340-1349⁷. Sannolikt avled han ogift i pesten 1350.

Tabell 2

HEINRIK: Son till Johannes(?), tabell 1. Född i Visby omkring 1260. Känd endast 1320, då han köpte en 6 marks ränta av Lübeckborgaren Godeke Nestved för 96 mark (Wiegandt 1981 s 495). Säkerligen var han då, trots avsaknaden av herrtitel i notisen, rådman i Visby. Gift med NN, född i Soest och änka efter en från samma stad inflyttad N *Rubitz* (Wiegandt 1981 s 496). Barn:

(?) **Johannes:** Född i Visby omkring 1290.

Bertram: Tabell 3.

(?) **Nicolaus:** Född i Visby omkring 1300.

Lutgard: oo ca 1290. Hon levde ännu 1360¹⁰, men var död före senast under 1361¹¹. oo f 1353 Henrik *Bagge*¹².

Tabell 3

BERTRAM: Son till Henrik, tabell 2. Född i Visby¹³ omkring 1295. 1325 sålde han gods i Lübeck för 366 ½ mark⁸. 1326 24/6 erhöll han eget burskap i samma stad¹⁴, 1335 blev han rådman, 1343 borgmästare och han avgick ur rådet 1357, varefter han snart torde ha avlidit¹³. Han hade förbindelser med Visbyrådmannen Johannes *Warendorp*, då han 1330 bildade ett bolag tillsammans med dennes yngste son Johannes¹⁵. Möjligen gift van Hattorp i Lübeck¹⁶. Barn:

Johannes: Född omkring 1325. Präst 1346-1367¹⁷. Han avled 1367 8/8¹⁸.

Henrik: Född omkring 1330 i Lübeck. Han blev 1360 borgare i Soest⁹ och hade därefter tydligtvis dubbla burskap, då han 1365 och 1366 uppehöll sig i Lübeck¹⁹ och 1367 27/5 gjorde sitt testamente där²⁰.

Helmik: Född i Lübeck omkring 1330-1335. 1361 erhöill han burskap i Soest⁹. Han levde ännu 1384²¹.
Nicolaus: Född omkring 1335. Nämd tidigast 1359²². 1362 jämte brodern Henrik fullmäktig för brodern Helmik i Lübeck¹⁸.
Albert: Född omkring 1335-1340. Överlät 1363 en ränta¹⁸.

Tabell 4

JOHANNES: Son till Johannes(?), tabell 1. Född i Visby omkring 1270. Borgare där ca 1295-1330. Barn(?):
Nicolaus: Tabell 5.
Berlak: Borgare i Visby(?) 1332 23/8, då han jämte Bertram *Heideby* inklusive ränta lånade ut 109 mark penningar till Ficke Rike och Bode van Dittene²³. Erhöill 1337 15/8 burskap i Lübeck, då Bertram *Heideby* borgade²⁴. Död före 1369²⁵.

Tabell 5

NICOLAUS: Son till Johannes(?), tabell 4. Född i Visby omkring 1300. 1330 25/4 erhöill han ett formellt burskap i Lübeck, då Bertram *Heideby* borgade²⁶. Sannolikt kvarstannade han dock i Visby, då han helt saknas i övriga lübska källor. Son(?):

JOHANNES: Född i Visby omkring 1325. Sannolikt identisk med den "Hedeby" som 1368 förde 6 läster salt mellan Reval och Lübeck²⁷. Son(?):

NICOLAUS: Född i Visby omkring 1355. Barn(?):

Johannes: Född i Visby omkring 1385. Flyttade till Lübeck där han 1417 köpte fastighet vid Engelsgrube²⁸. Troligen en av de många köpmän som lämnade Visby i de hårdare tiderna i 1400-talets början.

NOTER

1) Koppe 1990 s 9 ff. 2) Curia Regis rolls XII 2108. 3) NStB I 432:10, Joh-Q s 457. 4) HUB I 932. 5) RS 718. 6) Jmf att Otto von Rosen i augusti 1343 kallar Bertram sin "avunculus", NStB I 454:4, 454:5. 7) NStB I 396:4, 400:5, 402:5, 432:10, 546:6, Joh-Q s 457 f. 8) Wiegandt 1981 s 495. 9) Wiegandt 1981 s 496. 10) NStB I 881:1. 11) NStB I 940:1. 12) NStB I 617:5. 13) RL 346. 14) Civilitates 1326:103. 15) NStB I 70:2. 16) Koppe 1990 s 14f. 17) Koppe s 24f, StALüb testamentsregist 1231. 18) Koppe 1990 s 25. 19) NStB II 74:4, 80. 20) StALüb testamentsregist 1231. 21) Jac-Q s 264. 22) Koppe 1990 s 20. 23) NStB I 249:4. 24) Civilitates 1337:87. 25) NStB II 148:1. 26) Civilitates 1330:66. 27) HPZ 340. 28) Mag-Q s 429.